

Otázka: Smysl a význam filozofie, religionistika

Předmět: Společenské vědy, Filosofie

Přidal(a): xxx

Filozofie

- znamená láska k moudrosti
- v antickém pojetí je moudrost= vědění, rozumění, spočinutí v pravdě, nalezení správného způsobu života
- zkoumá veškerou skutečnost, všechno, co je
- filozof poprvé použit Pythagorem 6. st. př. n. l
- původně v lidské filozofii existují náboženství, víra a mýtus
- filozofie evropského typu vznikla na území antických řeckých městských států

Filozofické disciplíny

Teoretická filozofie

- ontologie (metafyzika, filozofie bytí) = věda o celku bytí, počátku, povaze a smyslu
- logika= věda zabývající se správným myšlením, odvozování úsudků z předpokladů a argumentováním
- teorie poznání= zabývá se možností a podmínkami poznávání
- teorie jazyka= věda o vztahu jazyka k myšlení a skutečnosti

Praktická filozofie

- etika= věda o správném jednání a morálce
- metaetika= zabývá se jazykovou analýzou a reflexí jazyka s cílem objasnit význam

základních mravních pojmů

- estetika= věda o vnímání, umění, kráse a jejího vnímání
- axiologie= věda o hodnotách a hodnocení, zkoumá vznik, fungování i vývoj morálních, estetických a dalších hodnot

Hraniční disciplíny

- dějiny filozofie= věda o filozofech, fil. škol a směrech minulosti
- filozofická antropologie= věda o člověku, jeho možnostech a společnosti
- filozofie dějin= věda o dějinných procesech a tendencích, o jejich smyslu
- filozofie náboženství= věda o Bohu, náboženství a mravnosti
- filozofie práva= věda o spravedlnosti, smyslu a cílech práva
- filozofie výchovy= věda o výchově a vzdělání, o úloze učitele a školství
- filozofie politiky= věda o občanovi a svobodě, vládě a státu

Religionistika

věda zkoumající zákonitosti vzniku, rozvoje a působení jednotlivých náboženství, zabývá se jejich strukturou, jednotlivými současnými i různorodými náboženskými jevy, aniž by rozhodovala o pravdivosti podstaty náboženství
náboženství= vztah člověk k transcendentní společnosti (tedy ke skutečnosti, která není přístupná smyslovému vnímání a jejíž existenci nejde dokázat ani vyvrátit)
víra= jeden ze způsobů vztahování člověka k světu, za vším vidí hlubší význam, víra je osobní každého člověka

- a) opravdová, hluboká = člověk se snaží stát lepším, aby se přiblížil Bohu, snaží se naplňovat etická přikázání
- b) fanatická, extremistická = zaměřuje se na boj za víru, místo lásky šíří nesnášenlivost (IS)
- c) konzumní, pohodlná, pasivní = věřící ze zvyku, nehledá cestu k Bohu a nedodrží pravidla

Judaismus (židovství)

- monoteistické náboženství - víra v jediného boha (Boha, Jahveho), který vše stvořil
- bůh povolal Abraháma a přislíbil mu, že z něj vzejde veliký národ
- dějiny hebrejského národa se odvíjejí od zakladatelů - praotec Abrahám - jeho potomků Izáka a Jákoba
- židé očekávají příchod Mesiáše, spravedlivého panovníka, který je vyvede z utrpení do zaslíbené zemědělské, věří ve vzkříšení mrtvých a poslední soud
- hl. posvátnou knihou je Bible - především Starý zákon
- posvátné texty - Tóra - 5 knih Mojžíšových (popisuje historii židovského národa, vznik světa, náboženské obřady a rituály, od roku 1500 př.n.l. do 500 př.n.l. sepisováno
- prorok - Mojžíš
- Jahve = Hospodin, bůh vyžaduje absolutní poslušnost a je uváděn jako trestající
- jedno z posvátných míst - Jeruzalém, Zed' nářků -> střet 3 hlavních náboženství - Judaismus, křesťanství, Islám
- Mojžíš na hoře Sináj přijal 10 božích doporučení, do dvou kamenných desek je kázání vytesáno
- Davidova hvězda - to co je nahoře, je i dole
- Sabbath - svátek (sobota) - den, kdy se nepracuje
- Košer - soubor pravidel a rituálů podle židovských tradic (příprava jídla)
- Rabín - kněz, duchovní
- Synagoga - modlitební prostor
- chanuka - svátek „světél“ - týden během Vánoc
- Talmud - posvátné texty, soupis rabínských diskuzí, právních norem, rodinných tradic
- diaspora - židovská komunita ve světě
- jarmulka - mužský čepec, povinný ke vstupu do synagogy

Hinduismus

- posvátné texty - Védy
- prostřednictvím modliteb a respektováním ostatních živých bytostí (i zvířat)
- cílem je splynout s Bohem (Brahma - stvořitel, Višna - udržovatel, Šiva - ničitel)
- vysvobození z koloběhu života a smrti
- Bráhman - kněží
- šúdrové - nejchudší vrstvami - Átman - název pro lidskou duši
- reinkarnační koloběh ve hmotném světě, který je plný iluzí (Maja = clona, zakrývání) je možno se osvobodit pravým poznáním a stát se člověkem osvíceným, dosáhnout Nirvány
- Sansara - všechen život podléhá kruhu Sansáry, cyklus zrození, smrti a znovuzrození
- Karma - zahrnuje všechny myšlenky, činy, formující lidský osud, běh přítomného života

se považuje za důsledek minulé karmy – jedinec se postupně stává dokonalým

- Dhamma – klíčový pojem s významy „věčný život“, „pravda“, „chování nebo „povinnosti! Patří k cílům života, věnost k Dharmě vede k příznivé karmě a dále pak k Mókše (ukončení Samsáry)
- Ahinsa – znamená tolik co „neubližování“, patří k největším morálním hodnotám, hindisti jsou často vegetariáni (vepřové a hovězí zakázáno)
- Ašrámy – chrámy v horách, kde žijí mniši

Konfucianismus

- zakladatel Konfucius
- ucelený systém morálky, sociálních, politických a náboženských myšlenek
- cílem je vštípit lidem morální hodnoty
- „k dobrému se chovej dobře, ke zlému spravedlivě“
- za největší účel života vyhlásil ctnost – lidskost, moudrost, věnost, spravedlnost, láskou dětí k otci, oddanost poddaných k vládnoucímu panovníkovi
- uctívání nebe, země a předků
- „nedělej ostatním to, co nechceš, aby oni dělali tobě“
- pět knih – kniha písní, kniha listin nebo kritika dokumentů, kniha obřadů, hovory

Buddhismus

- nábožensko – filozofický směr
- upřednostňuje nenásilí, mírovou cestu s respektováním všech bytostí
- Buddha – 6. až 5. st. př. n. l., Siddhárta žil uchráněn od všech starostí
- 4 základní myšlenky – nekonat špatné skutky, vyhledávat dobro, meditovat, vzdát se touhy
- Buddhovo učení ukazuje cestu ke spáse
- cesta Buddhismu vede k osvobození z koloběhu utrpení, cestou sebepoznání a uvědoměným životem
- nirvána = zastávání koloběhu neustálého znovuzrození pomocí meditací, myšlení člověka je osvobozeno od všech dosahů, nakonec se zastavuje vnímání
- posvátné texty buddhismu – 4 koše Buddhových rozprav
- 4 vznešené pravdy – utrpení existuje, existuje příčina utrpení, utrpení je možné ukončit, existuje cesta vedoucí k zániku utrpení

- dvě cesty – malý vůz – mnišský život, velký vůz – cesta ke spáse pro každého člověka
- Bódhisattva – postava spasitele, odkládání vstupu do nirvány, aby pomohl spasit jiné lidi – soucit
- Lámaismus – tibetský buddhismus, představitel Dalajláma, současný Dalajláma – žije v Indii

Křesťanství

- monoteistické
- je postavené na narození, životě, skutcích, ukřižování a z mrtvých vstání Ježíše Krista
- Ježíš narozen v Betlémě a ukřižován v Jeruzalému (7 km od Betlému) na kopci Golgota v zemi Galilei
- původní jeho náboženství – židovského – křesťanství – respektuje svobodnou volbu člověka nalézat cestu k Bohu a církev má být pouze pomocným nástrojem
- christiánství = křest vodou svěcenou je rituálem pro vstup do křesťanské společnosti
- katolická (římsko – katolická) – Papež
- 11. až 12. st. n. l. Pravoslavná, Patriarcha
- protestanté, evangelíci 16. až 17. st. n. l.
- Ježíš je syn Boží a převezme hříchy ostatních na sebe
- prvotní hřích – Adam a Eva zhřešili – lidé odsouzeni k životu mezi dobrem a zlem
- Boží trojice – Otec, Syn, Duch Svatý

Islám

- Hlavní prorok – Mohamed, jeho matka Amina
- posvátné texty – Korán, 1 Bůh
- 2 posvátná města – Mekka a Medina
- Šíité – ortodoxní, linie po Mohamedovi
- Sunnité – vytvořili vlastní větev
- nesmí vepřové – nečisté, neměli by pít alkohol, návykové látky – jen přírodní (hašiš)
- 5x denně se modlit směrem k Mecce, 1x za život pouť do Mekky
- dodržovat Ramadám (půst – nesmí jíst, pít a přibližovat se ke svým manželům a manželkám).